

Riksantikvarieämbetet
Avdelningen för arkeologiska undersökningar

RAPPORT UV ÖST 2004:61

ARKEOLOGISK UTREDNING, ETAPP 2

Drottningmarken

Ny detaljplan för området Drottningmarken, Vadstena stad och kommun, Östergötland.

Dnr:421-659-2004

Johan Stenvall

Riksantikvarieämbetet

Avdelningen för arkeologiska undersökningar

UV Öst

Roxengatan 7, 582 73 Linköping

Tel. 013-24 47 00

Fax 013-10 13 24

uvost@raa.se

www.raa.se

Text och grafik Johan Stenvall

Utskrift RAÄ UV Öst, Linköping, 2004

Kartor ur allmänt kartmaterial, © Lantmäteriverket, 801 82 Gävle. Dnr L 1999/3

© 2004 Riksantikvarieämbetet

Rapport UV Öst 2004:61

ISSN 1404-0875

Innehåll

Inledning 5

Topografi och fornlämningsmiljö 5

Genomförande och resultat 6

Referenser 7

Administrativa uppgifter 8

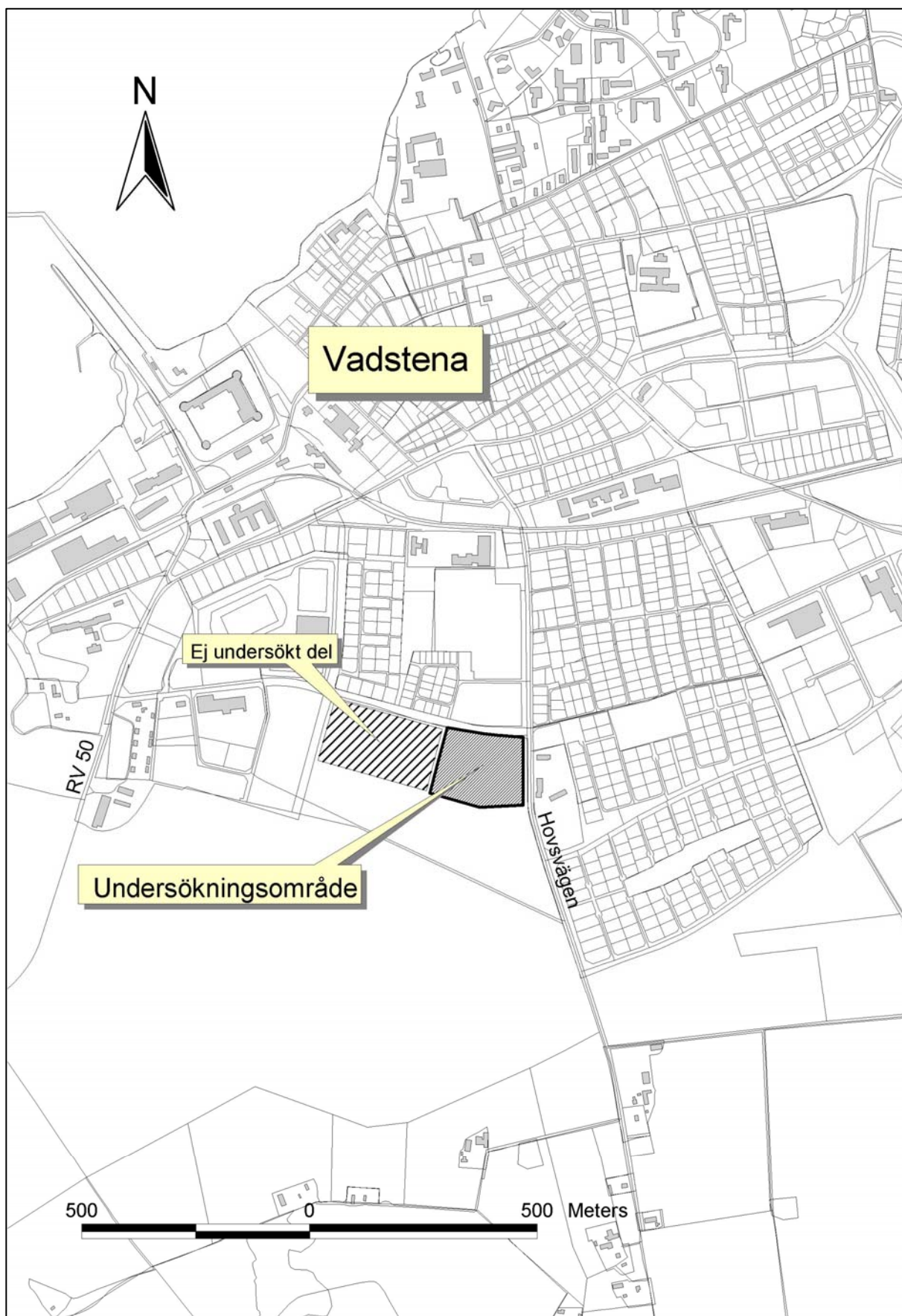

Fig 1. Utdrag ur Fastighetskartan med undersökningsområdet markerat samt ej undersökt del. Skala 1:10 000

Drottningmarken

Vadstena kommun har för avsikt att detaljplanera ett ca 70 000 m² stort område inom Drottningmarken för utbyggnad av staden. Detaljplanen avser nybyggnation av fristående villor. På grund av detta gav Länsstyrelsen i Östergötland i uppdrag åt Riksantikvarieämbetet UV Öst att utföra en arkeologisk utredning, etapp 2, för att avgöra om det nu aktuella exploateringsområdet innehåller lagskyddad fornlämning. Vid undersökningstillfället var området utstakat men visade sig endast vara hälften så stort i jämförelse med ursprungsplanen. Efter kontakt med kommunen planerades för tillfället området att byggas i etapper varvid i ett första skede endast halva området kommer att bebyggas. Då andra hälften av området var nysatt och lantbrukaren inte medgivit någon grävning på marken lämnades denna del utan undersökning. Om denna del kommer att exploateras i framtiden måste även den undersökas via sökschaktsgrävning. Det åligger kommunen att i god tid innan byggstart meddela detta så en arkeologisk utredning, etapp 2, kan utföras.

Den nu undersökta delen av åkerytan utfördes som en sökschaktsgrävning. 19 schakt togs upp över utredningsytan. Någon enstaka mörkfärgning påträffades som tolkades vara av naturlig karaktär. UV Öst bedömer efter avslutad arkeologisk utredning, etapp 2, att områdets östra del (kommunens etapp 1) kan exploateras som planerat.

Inledning

Vadstena kommun har för avsikt att detaljplanera ett ca 70 000 m² stort område inom Drottningmarken för utbyggnad av staden. Det aktuella området utgörs av åkermark och ligger söder om ett bostadsområde. Det begränsas i väster av en småindustritomt och i öster av Hovsvägen. Söderut fortsätter åkern. Längs områdets norra kant går också en vattenledning i öst-västlig riktning.

På kartor från 1700-talet ligger det aktuella utredningsområdet inom Starbys östernorra gårde (gården ligger idag vid dagens Kungs Starby och kallas även Västra Starby). Kartan ger inga indikationer på tidigare bebyggelse eller ovan mark synliga fornlämningar. Området har inte tidigare varit föremål för arkeologiska undersökningar, förutom den specialinventering, etapp 1, som gjordes av Riksantikvarieämbetet, UV Öst 1996 (Larsson, L Z, Nilsson, P & Ulfhjelm, A). Då kom endast områdets sydöstra spets att beröras. Inte heller platsen för bostadsområdet eller vattenledningen norr om exploateringsområdet har blivit utredda.

Den 8 mars 2004 utfördes en besiktning av området av Christina Helander och Pär Karlsson från UV Öst. En enklare ytinventering av området utfördes men den gav inga indikationer på sönderplöjda fornlämningar inom området. Spridda förekomster av skärvig sten kunde iakttas. Läget bedömdes däremot som ett topografiskt lämpligt boplatsläge.

Fältarbetet utfördes av Johan Stenvall som också sammanställt denna rapport.

Topografi och fornlämningsmiljö

Området ligger söder om Vadstena stad och i en övrigt fornlämningsrik trakt. I Vadstenas utkanter förekommer på denna nivå över havet både medeltida byar och järnåldersgravar (se t

ex Stibéus 2000 s 51 f). Det är troligt att det i stadens utkant kan finnas äldre lämningar bevarade.

Exploateringsområdet ligger på en svag höjd, ca 95-100 m ö h, med syd- och västsluttningar vilket tyder på att förhistoriska boplatslägen kan förekomma inom området.

Genomförande och resultat

19 schakt togs upp över utredningsområdets östra del. Endast den del som kommunen planerar i en första etapp undersöktes. Den andra delen var nysådd och arrendatorn hade ej medgivit sitt tillstånd för grävning varvid denna del måste undersökas när andra etappen blir aktuell. Det åligger kommunen att meddela detta i god tid innan byggstart.

Schakten täckte upp stor del av utredningsområdet och de delar som bedömdes vara lämpliga boplatslägen. Inga förhistoriska eller medeltida anläggningar, konstruktioner eller fynd påträffades i något av schakten. Undergrunden var sandig och grusig morän mot toppen av de svaga höjderna och i övrigt sandig lera. Mellan 0,4-0,7 m från dagens markyta påträffades orörd mark.

UV Öst bedömer efter avslutad arkeologisk utredning, etapp 2, att utredningsområdets östra del kan exploateras enligt kommunens önskemål (fig 2). Ej undersökt del i väster får för närvarande ej exploateras innan det har utförts en arkeologisk utredning, etapp 2.

Linköping i december 2004

Johan Stenvall

Referenser

Larsson, L Z., Nilsson, P. & Ulfhielm, A. 1997. *Riksväg 50. Arkeologisk utredning, etapp 1*. Riksantikvarieämbetet. Rapport UV Linköping 1997:3.

Stibéus, M. 2000. I: Söderström, G. (red). *600 år i Vadstena. Vadstena stads historia från äldsta tider till år 2000*. Stockholm.

Administrativa uppgifter

Riksantikvarieämbetets dnr: 421-659-2004.

Länsstyrelsens dnr: 431-2021-2004.

Projektnummer: 1520563.

Undersökningstid: 16-20 september 2004.

Projektgrupp: Christina Helander, Pär Karlsson och Johan Stenvall.

Exploateringsyta: totalt cirka 70 000 m².

Undersökt yta: 500 löpmeter.

Läge: Ekonomiska kartan, blad 8E 5j och 8E 6j, x 6479900 y 1446760.

Koordinatsystem: Rikets, RT 90, 2,5 Gon V.

Dokumentationshandlingar: Denna rapport en Intrasisdatabas med inmätningar samt 25 bilder med digitalkamera.

Fynd: inga fynd.

Intrasisnr: O2004:9.

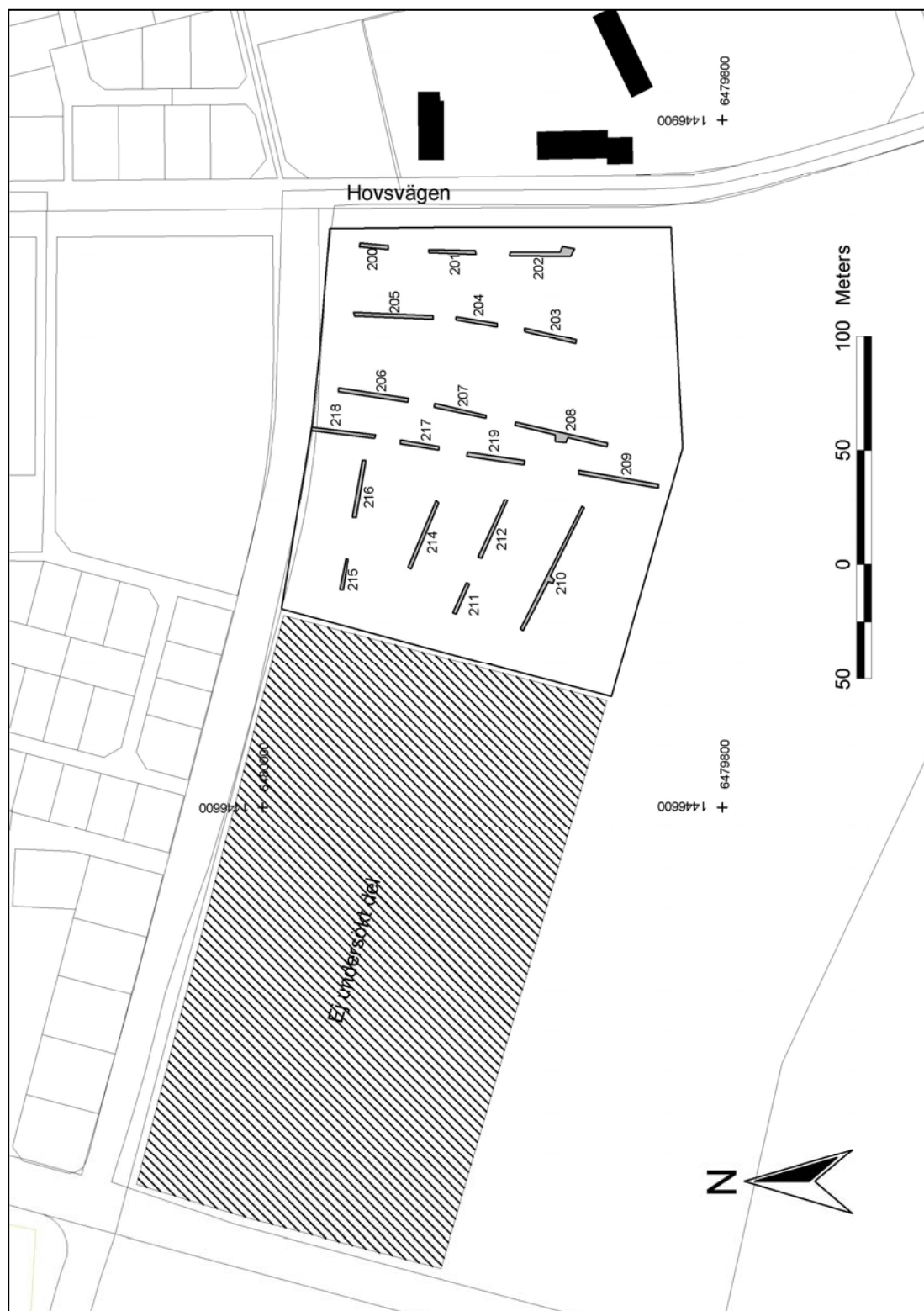

Fig 2. Utdrag ur Fastighetskartan med söschakt markerade.